Euroopa Parlament
2024-2029

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2025/0132(COD)

17.10.2025

***I
RAPORTI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2024/1348 turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamise osas
(COM(2025)0259 – C10-0088/2025 – 2025/0132(COD))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Lena Düpont

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus ***paksus kaldkirjas***. Teksti asendamine on märgistatud mõlemas veerus ***paksus kaldkirjas***. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus ***paksus kaldkirjas***.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida osutavad läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomasele tekstiosale. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud ***paksus kaldkirjas***. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ▌ või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud paksus kaldkirjas ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.
Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

SELETUSKIRI 13

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2024/1348 turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamise osas (COM(2025)0259 – C10-0088/2025 – 2025/0132(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2025)0259),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 78 lõike 2 punkti d, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C10-0088/2025),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

– võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 60,

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A10-0000/2025),

1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;

2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(1a) Kui liikmesriigid hindavad, kas kolmas riik vastab tingimustele, mille alusel teda saaks käsitada turvalise kolmanda riigina määruse (EL) 2024/1348 tähenduses, peaks neil olema võimalik võtta arvesse seda, kas kõnealune riik on kantud liidu või riiklikku turvaliste päritoluriikide loetellu, nagu on osutatud kõnealuse määruse artiklis 61. Riigi kandmine sellisesse loetellu võib olla tema inimõiguste üldise olukorra ja stabiilsuse oluline näitaja. Liikmesriigid peaksid tagama, et taotlejal oleks selles kolmandas riigis tegelik juurdepääs tulemuslikule kaitsele kooskõlas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega ning määrusega (EL) 2024/1348.

Or. en

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(2) Rahvusvahelise pagulasõiguse, eelkõige Genfi konventsiooni ega rahvusvahelise inimõigustealase õiguse, eelkõige Euroopa inimõiguste konventsiooni kohaselt ei nõuta taotleja ja turvalise kolmanda riigi vahelise seose olemasolu. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalus kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet, kui taotleja ja asjaomase turvalise kolmanda riigi vahel ei ole võimalik kindlaks teha seost, tingimusel et asjaomase kolmanda riigiga	(2) Rahvusvahelise pagulasõiguse, eelkõige Genfi konventsiooni ega rahvusvahelise inimõigustealase õiguse, eelkõige Euroopa inimõiguste konventsiooni kohaselt ei nõuta taotleja ja turvalise kolmanda riigi vahelise seose olemasolu. Seepärast peaks liikmesriikidel olema võimalus kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet, kui taotleja ja asjaomase turvalise kolmanda riigi vahel ei ole võimalik kindlaks teha seost, tingimusel et ***lepingu või kokkuleppe***

sõlmitava lepingu või ***kokkuleppe kohaselt*** tuleb kõnealuse lepingu või kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate taotlejate esitatud tulemusliku kaitse taotlused sisuliselt läbi vaadata.

kohaselt, mille on asjaomase kolmanda riigiga ***sõlminud Euroopa Liit*** või ***üks või mitu liikmesriiki,*** tuleb kõnealuse lepingu või kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate taotlejate esitatud tulemusliku kaitse taotlused sisuliselt läbi vaadata.

Or. en

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(2a) Selleks et tagada liidu õiguse ühetaoline kohaldamine ja vältida seda, et liikmesriigid kohaldavad eri tavasid, tuleks julgustada kasutama Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepinguid või kokkuleppeid. Selliste liidu tasandi vahenditega luuakse varjupaiga- ja rändealase koostöö ühine õigus- ja menetlusraamistik, tagatakse kooskõla liidu õiguse ja nõuetega ning tugevdatakse liikmesriikidevahelist vastastikust usaldust turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamisel.

Or. en

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(3) Liikmesriikidel peaks olema võimalus kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahelise seose alusel, ***mille kohaselt oleks taotlejal mõistlik*** minna ***sellesse kolmandasse*** riiki.	(3) Liikmesriikidel peaks olema võimalus kohaldada turvalise kolmanda riigi mõistet taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahelise seose alusel, ***kuna on mõistlik eeldada, et taotleja võib*** minna ***kaitset taotlema sellesse*** riiki.

Or. en

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(4a) Selleks et säilitada turvalise kolmanda riigi mõiste tulemuslikkus ja tagada selle ühtne kohaldamine kogu liidus, peaksid seda mõistet kohaldavad liikmesriigid enne rahvusvahelise kaitse taotluse sisulist läbivaatamist täielikult ära kasutama kõik määruses (EL) 2024/1348 ette nähtud alused. Seepärast peaksid nad põhjalikult hindama, kas asjaomase kolmanda riigiga olemasoleva seose, selle transiidina kasutamise või sellega sõlmitud kehtiva lepingu või kokkuleppega seotud tingimusi saab tulemuslikult kohaldada. Ainult juhul, kui ühtegi neist tingimustest ei saa kohaldada või kui kolmas riik keeldub taotlejat vastu võtmast või tagasi võtmast, tuleks taotlejale anda liidus juurdepääs varjupaigamenetlusele.

Or. en

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(5) Võttes arvesse saatjata alaealiste haavatavust ja vajadust sihipärase toetuse järele, tuleks turvalise kolmanda riigi mõistet kohaldada saatjata alaealiste suhtes üksnes juhul, kui on võimalik teha kindlaks transiit või seos asjaomase kolmanda riigiga ning kui on täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1348 artikli 59 lõike 6 tingimused. ***Liikmesriigid*** peaksid tagama, et kõigis alaealisi puudutavates otsustes seatakse esikohale lapse huvid.	(5) Võttes arvesse saatjata alaealiste haavatavust ja vajadust sihipärase toetuse järele, tuleks turvalise kolmanda riigi mõistet kohaldada saatjata alaealiste suhtes üksnes juhul, kui on võimalik teha kindlaks transiit või seos asjaomase kolmanda riigiga ning kui on täidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1348 artikli 59 lõike 6 tingimused. ***Liikmesriikidel peaks aga olema võimalik seda mõistet kohaldada kooskõlas asjaomase kolmanda riigiga sõlmitud lepingute või kokkulepetega ka juhul, kui***

	on põhjendatud alus arvata, et saatjata alaealine kujutab endast ohtu riigi julgeolekule või avalikule korrale. Igal juhul peaksid ***liikmesriigid*** tagama, et kõigis alaealisi puudutavates otsustes seatakse esikohale lapse huvid.

Or. en

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(6) On vaja suurendada liikmesriikide ja turvaliste kolmandate riikide vaheliste lepingute ja kokkulepete sõlmimise läbipaistvust, toetada liikmesriike ja komisjoni rände välismõõtme suhtes tervikliku lähenemisviisi kehtestamisel ning koordineerida kolmandate riikide suhtes tehtavaid jõupingutusi turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamiseks. See võimaldaks ka jälgida, kas kolmandate riikidega sõlmitud lepingud või kokkulepped vastavad käesolevas määruses sätestatud tingimustele. Samuti peaks see võimaldama turvalise kolmanda riigi mõiste järjepidevamat ja sidusamat kohaldamist kogu liidus ning aitama kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi üldisele heale toimimisele. Selleks tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad teavitaksid enne kolmandate riikidega lepingute või kokkulepete sõlmimist ***komisjoni ja teisi liikmesriike***.	(6) On vaja suurendada liikmesriikide ja turvaliste kolmandate riikide vaheliste lepingute ja kokkulepete sõlmimise läbipaistvust, toetada liikmesriike ja komisjoni rände välismõõtme suhtes tervikliku lähenemisviisi kehtestamisel ning koordineerida kolmandate riikide suhtes tehtavaid jõupingutusi turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamiseks. See võimaldaks ka jälgida, kas kolmandate riikidega sõlmitud lepingud või kokkulepped vastavad käesolevas määruses sätestatud tingimustele. Samuti peaks see võimaldama turvalise kolmanda riigi mõiste järjepidevamat ja sidusamat kohaldamist kogu liidus ning aitama kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi üldisele heale toimimisele. Selleks tuleks liikmesriikidelt nõuda, et nad teavitaksid ***komisjoni ja teisi liikmesriike läbirääkimiste alustamisest ja*** enne kolmandate riikidega lepingute või kokkulepete sõlmimist.

Or. en

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(7) Liikmesriikidel peaks olema võimalik võtta ***vajalikke meetmeid***, millega ***vähendatakse*** selliste taotlejate põgenemise ohtu, kelle suhtes kohaldatakse turvalise kolmanda riigi mõistet, sealhulgas piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1346[2] artikli 9 kohast liikumisvabadust või pidada asjaomane taotleja kinni kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 10, et hinnata taotluste vastuvõetavust.	(7) Liikmesriikidel peaks olema võimalik võtta ***kõik vajalikud meetmed***, millega ***ennetatakse*** selliste taotlejate põgenemise ohtu, kelle suhtes kohaldatakse turvalise kolmanda riigi mõistet, sealhulgas piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1346[2] artikli 9 kohast liikumisvabadust või pidada asjaomane taotleja kinni kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 10, et hinnata taotluste vastuvõetavust.
[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).	[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).
	Or. en

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(8) Menetluse tõhususe suurendamiseks ei tohiks taotlejal olla automaatset õigust jääda liikmesriigi territooriumile, et turvalise kolmanda riigi mõiste alusel tehtud vastuvõetamatuse otsused edasi kaevata. Sellele vaatamata peatatakse vastava tagasisaatmisotsuse täitmine ettenähtud ajaks, mille jooksul asjaomane isik saab kasutada oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile esimese astme kohtus***, ja*** kui selline kaebus on esitatud, ***siis ka kaebuse läbivaatamise ajaks,*** juhul kui on ***oht***, et ***rikutakse*** tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet.	(8) Menetluse tõhususe suurendamiseks ei tohiks taotlejal olla automaatset õigust jääda liikmesriigi territooriumile, et turvalise kolmanda riigi mõiste alusel tehtud vastuvõetamatuse otsused edasi kaevata. Sellele vaatamata peatatakse vastava tagasisaatmisotsuse täitmine ettenähtud ajaks, mille jooksul asjaomane isik saab kasutada oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile esimese astme kohtus***.*** Kui selline kaebus on esitatud, ***võib täitmise peatada üksnes*** juhul***,*** kui on ***põhjendatud alus arvata***, et ***väljasaatmine rikuks*** tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet.
	Or. en

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt -1 (uus)
Määrus (EL) 2024/1348
Artikkel 59 – lõige 3 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	-1) Artikli 59 lõikesse 3 lisatakse järgmine lõik:
	„Kui liikmesriigid hindavad, kas kolmas riik vastab tingimustele, mille alusel teda saaks käsitada turvalise kolmanda riigina kooskõlas käesoleva artikliga, võivad nad võtta arvesse seda, kas kõnealune riik on kantud liidu või riiklikku turvaliste päritoluriikide loetellu, nagu on osutatud käesoleva määruse artiklis 61.“

Or. en

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 1 – alapunkt a
Määrus (EL) 2024/1348
Artikkel 59 – lõige 5 – punkt b – alapunkt i

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
i) taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahel on seos***, mille alusel oleks taotlejal mõistlik minna asjaomasesse riiki***;	i) taotleja ja asjaomase kolmanda riigi vahel on seos;

Or. en

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 1 – alapunkt a
Määrus (EL) 2024/1348
Artikkel 59 – lõige 5 – punkt b – alapunkt iii

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
iii) asjaomase kolmanda riigiga ***on***	iii) ***liit või üks või mitu liikmesriiki on***

sõlmitud leping või ***kokkulepe***, millega nõutakse kõnealuse lepingu või kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate taotlejate esitatud tulemusliku kaitse taotluste sisulist läbivaatamist.“;	asjaomase kolmanda riigiga ***sõlminud lepingu*** või ***kokkuleppe***, millega nõutakse kõnealuse lepingu või kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate taotlejate esitatud tulemusliku kaitse taotluste sisulist läbivaatamist.“;

Or. en

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1 – punkt 1 – alapunkt b
Määrus (EL) 2024/1348
Artikkel 59 – lõige 5 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
„Esimese lõigu punkti b kohaldamisel tuleb esikohale seada lapse huvid. Esimese lõigu punkti b alapunkti iii ei kohaldata, kui taotleja on saatjata alaealine.	„Esimese lõigu punkti b kohaldamisel tuleb esikohale seada lapse huvid. Esimese lõigu punkti b alapunkti iii ei kohaldata, kui taotleja on saatjata alaealine***, välja arvatud juhul, kui on põhjendatud alus arvata, et saatjata alaealine kujutab endast ohtu riigi julgeolekule või avalikule korrale riigisisese õiguse kohaselt***.

Or. en

SELETUSKIRI

Komisjoni ettepanek muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1348, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus, seoses turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamisega on õigeaegne ja sihipärane samm tagamaks, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem muutuks nii usaldusväärseks kui ka toimivaks. Selles käsitletakse pikaajalisi vastuolusid selles, kuidas liikmesriigid on seda mõistet kohaldanud, ning vastatakse riikide ametiasutuste nõudmisele suurendada paindlikkust ja õigusselgust.

Turvalise kolmanda riigi mõiste on jätkuvalt rahvusvahelise kaitse poliitika oluline osa. See kajastab aluspõhimõtet, mille kohaselt peaksid kaitset vajavad isikud seda saama, kuid mitte tingimata Euroopa Liidus, kui nad võivad saada tulemuslikku kaitset kolmandas riigis, mida peetakse neile turvaliseks. Viimase kümne aasta jooksul on selle vahendi praktilist kasutamist siiski takistanud menetluste keerukus ja liikmesriikide lahknevad tõlgendused, eelkõige seoses nõudega, et taotleja ja kolmanda riigi vahel peab olema seos, ning edasikaebuste automaatse peatava mõjuga. Nii institutsioonilistes analüüsides kui ka sõltumatute ekspertide hinnangutes jõutakse järeldusele, et vajalikke kohandusi saab teha rahvusvahelist või liidu õigust kahjustamata.

Esimene parandus puudutab seosekriteeriumi. Nagu on märkinud ÜRO pagulaste ülemvolinik ja leidnud kinnitust õigusalases kirjanduses, ei ole rahvusvahelise õigusega kehtestatud nõuet, et taotleja ja turvaliseks peetava riigi vahel peab olema isiklik seos. Kuigi seose olemasolu võib hõlbustada praktilist koostööd, ei ole see õiguspärasuse eeltingimus. Seepärast teeb komisjon õigustatult ettepaneku muuta see aspekt vabatahtlikuks, andes liikmesriikidele paindlikkuse otsustada, kas ja kuidas nad seda kohaldavad, sõltuvalt tegevuslikest asjaoludest ja sellest, kas partnerriikidega on sõlmitud koostööraamistikud või -kokkulepped.

Samuti tuleb meeles pidada, et ettepanekus nõutakse, et liikmesriigid teavitaksid komisjoni ja teisi liikmesriike enne turvaliste kolmandate riikidega lepingute või kokkulepete sõlmimist, mis tagab suurema läbipaistvuse ja vastastikuse teadlikkuse ning parandab lõppkokkuvõttes rände haldamisega seotud liidu välistegevuse koordineerimist ja sidusust.

See muudatus ei nõrgenda põhiõigusi ega kaitsenõudeid. Vastupidi, see kajastab tegelikkust, et seos on sageli muutunud pigem haldustakistuseks kui on kaitsemeede. Säilitades individuaalse hindamise põhimõtte, tagame, et endiselt uuritakse iga juhtumit, et teha kindlaks, kas asjaomane isik saab kolmandas riigis tulemuslikku kaitset, sealhulgas austatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse ja õiglastele menetlustele juurdepääsu põhimõtet. Muudatus ei seisne mitte kaitse tasemes, vaid liikmesriikide võimes seda mõistet järjepidevalt ja tõhusalt kohaldada.

Teine parandus puudutab edasikaebuste peatavat mõju. Kehtivate õigusnormide kohaselt peatab turvalise kolmanda riigi mõistel põhineva vastuvõetamatuse otsuse peale esitatud kaebus automaatselt üleandmise kuni lõpliku otsuse tegemiseni. Kuigi selle kaitsemeetme eesmärk oli kaitsta taotlejaid igasuguse tagasi- ja väljasaatmise ohu eest, on see toonud kaasa ka pikaleveninud kohtuvaidlused ja ebajärjepidevad tavad kogu liidus. Automaatse peatava mõju kaotamine, tagades samal ajal taotlejale õiguse taotleda peatamist kohtus, on mõeldud selle tava lõpetamiseks. Õigusasutusele jääb õigus kohaldada peatavat mõju alati, kui on olemas usutav tagasi- ja väljasaatmise või muu korvamatu kahju oht.

Selline tasakaalustatud lähenemisviis on täielikult kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 47 ning nii Euroopa Kohtu kui ka Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga. Inimõigusi käsitlevas kohtupraktikas selgitatakse, et õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ei nõua kõikidel juhtudel automaatset peatamist, vaid üksnes seda, et õiguskaitsevahendil on vajaduse korral peatav mõju. Seega säilitatakse ettepanekus kohtulik kaitse ning taastatakse samal ajal menetluse tõhusus. See hoiab ära ka õigusliku ebaselguse olukorrad, mille puhul on taotlejad varem jäänud kuudeks või aastateks teadmatusse, mis vähendab usaldust varjupaigasüsteemide vastu ja tekitab liikmesriikidele tarbetut halduskoormust.

Peame suurendama varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluste sidusust ja aitama sellega kaasa süsteemi sujuvamaks muutmisele. Õigusnormide selgitamise ja ühtlustamisega tugevdame partnerlusel põhinevat koostööd kolmandate riikidega, tagades, et turvalist kolmandat riiki käsitlevad lepingud ja kokkulepped on vastastikku kasulikud ning neis järgitakse vastutuse jagamise põhimõtteid ja austatakse täielikult põhiõigusi. See täiendab liidu laiemat rändealast välispoliitikat, sealhulgas tulevasi tagasisaatmiskeskusi ja kohandatud tagasivõtukokkuleppeid, kus tulemusliku kaitse põhimõte on endiselt kesksel kohal.

Komisjoni ettepanek on kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja Genfi konventsiooniga. Sellega ei kõrvaldata kaitsemeetmeid, vaid taastatakse liidu õiguse proportsionaalsus. Mitmed kehtiva raamistiku osad lähevad rahvusvahelistest nõuetest kaugemale (nn ülereguleerimine) ja me tahame selle läbivaatamisega viia need lihtsalt vastavusse tegelike õiguslike kohustustega.

Poliitilisest seisukohast aitab käesolev raporti projekt konkreetselt kaasa rände- ja varjupaigaleppe rakendamisele. See näitab, et liit saab tegutseda kiiresti, et kõrvaldada menetluslikud kitsaskohad, mis on takistanud liidu varjupaigasüsteemi nõuetekohast toimimist. Kindel ja õiglane rändepoliitika just seda nõuabki: menetlusi, mis on kiired ja täidetavad, kuid mis on ka õiguslikult usaldusväärsed ja põhiõigusi austavad.

Soovime suurendada usaldusväärsust nii liidus kui ka väljaspool liitu. Anname liikmesriikidele vahendid varjupaigasüsteemi tulemuslikumaks haldamiseks, edastades samal ajal selge sõnumi, et EL peab kaitsevajadusi jätkuvalt tähtsaks ja tagab rahvusvahelise kaitse alaste rahvusvaheliste kohustuste täitmise, kuid on kindlalt otsustanud piirata varjupaigasüsteemi kuritarvitamist ja pikalevenivaid menetluslikke viivitusi. Samuti võimaldame kiiremat koostööd turvaliste partnerriikidega ja julgustame jagatud vastutust struktureeritud kokkulepete kaudu.

Meie eesmärk on aidata saavutada pikaajalist eesmärki, milleks on solidaarsusel, usaldusel ja prognoositavusel põhinev kestlik Euroopa varjupaigastruktuur. Seetõttu vajame seda pragmaatilist parandust, mitte põhimõttelist läbivaatamist, tagades, et turvalise kolmanda riigi süsteem toimib nii, nagu algselt kavandatud, et tagada kiired, õiglased ja seaduslikud tulemused kõigile asjaosalistele.

See ei tähenda standardite nõrgendamist, vaid kinnitab Euroopa võimet ühendada põhimõte praktilisusega. Toimiv ja usaldusväärne varjupaigasüsteem on hädavajalik, et säilitada üldsuse usaldus ja liikmesriikidevaheline solidaarsus. Turvalise kolmanda riigi põhimõtte reform on konkreetne samm selle eesmärgi suunas ja annab selge signaali, et Euroopa Liit suudab kaitsta oma piire ja väärtusi ning saavutada tulemusi.

Eelnevat arvesse võttes on raportöör seisukohal, et komisjoni ettepanek vajab üksnes

sihipäraseid täpsustusi, et tagada täielik õigusselgus ja tegevuse sidusus.

Kui liikmesriigid hindavad, kas kolmas riik kvalifitseerub turvaliseks kolmandaks riigiks, võiksid nad võtta arvesse asjaolu, kas see riik on juba kantud turvalise päritoluriigi loetellu liidu või riiklikul tasandil. See võib olla riigi üldise stabiilsuse ja inimõiguste austamise olukorra näitaja.

Selleks et tagada turvalise kolmanda riigi mõiste järjepidev ja tulemuslik kohaldamine, peaksid liikmesriigid enne varjupaigataotluse sisulist läbivaatamist kõigepealt kaaluma kõiki olemasolevaid aluseid, nagu seos, transiit või olemasolev kokkulepe. Ainult juhul, kui ükski neist ei ole kohaldatav, peaks menetlus liidus jätkuma.

Selleks et tagada liidu õiguse järjepidev kohaldamine ja vältida erinevaid tavasid, tuleks julgustada kasutama ELi tasandi lepinguid või kokkuleppeid kolmandate riikidega, kuna need loovad ühise raamistiku, toetavad liidu standardeid ja suurendavad liikmesriikidevahelist vastastikust usaldust.

Saatjata alaealised on turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamisalast välja jäetud, kui seda kohaldatakse turvalise kolmanda riigiga sõlmitud lepingu või kokkuleppe alusel. Liikmesriikidel peaks siiski olema lubatud seda mõistet sellisel alusel kohaldada, kui on põhjendatud alus arvata, et alaealine kujutab endast ohtu riigi julgeolekule või avalikule korrale. Sellega säilitatakse tasakaal kaitse ja julgeoleku vahel ning tagatakse kooskõla piirimenetluses kehtivate reeglitega.

Arvestades, et kontrollimatu põgenemisoht kahjustaks turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamist, peaksid liikmesriigid võtma kõik vajalikud meetmed sellise põgenemise ennetamiseks.

Peale selle teeme ettepaneku täpsustada peatavat mõju käsitlevaid õigusnorme, selgitades, et täitmise võib peatada üksnes juhul, kui on põhjendatud alus arvata, et väljasaatmine rikuks tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet. See tagab põhiõiguste täieliku austamise, vältides samas tarbetuid menetluslikke viivitusi.

Raportöör väljendab heameelt komisjoni algatuse üle ja toetab selle kiiret vastuvõtmist koos mõningate täpsustustega, mille eesmärk on suurendada õiguskindlust ja läbipaistvust. Seosekriteeriumi puhul paindlikkuse lisamise ja peatavat mõju käsitlevate muudetud õigusnormide toetamisega saab Euroopa Parlament aidata luua sidusa raamistiku, mis tagab nii kaitse kui ka tõhususe.